

ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Σωροί τα «Sorry»



**ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ, ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΝΩΜΗ**

Σωροί τα «Sorry»

Εισαγωγή

Το σόρρυ είναι λέξη της εξευτελισμένης ελληνικής καθομιλουμένης. Προέρχεται απ το αγγλικό sorry που σημαίνει λυπημένος . Η σημασία του είναι «είμαι λυπημένος». Δηλαδή «λυπούμαι» . η αγγλοσαξονική λεξιπενειακή γλώσσα δεν διαθέτει λέξη για το «λυπούμαι», ίσως γιατί ποτέ οι Αγγλοσάξονες δεν λυπούνται για κάτι ή κάποιον. Χρησιμοποιούν περιφράσεις όπως Sorry!, Sorry?, Sorry., I am sorry, I'm sorry, feel sorry for, be sorry, feel sorry, better safe than sorry, I am sorry!, I am sorry., say sorry, be sorry for για εκφράσουν την λύπη τους για κάτι που συνέβη σε άλλον. Σπανίως το εννοούν ειλικρινά.

Τι εννοούμε με το σόρρυ¹

Στην Ελλάδα το σόρρυ λέγεται μέχρι ναυτιάσεως. Τι εννοούμε με αυτό; Τίποτα! είναι μια στερεοτύπη φθαρμένη φράση για να ζητήσουμε συγγνώμη για κάτι που κάναμε ή για κάτι που έγινε από δικό μας φταίξιμο. Οι αγγλοσάξονες χρησιμοποιούν το ελληνικό apologize για τα δικά τους σφάλματα. Έτσι βλέπουμε τους δυο λαούς να δημιουργούν εκατέρωθεν αντιδάνεια για ζητήσουν συγγνώμη. Σόρρυ εσείς, apologize εμείς!

Ποιοι ζητούν συγγνώμη

Για ψιλοσφάλματα οι πάντες. Για τα μεγάλα σφάλματα κανένας, για τα εγκλήματα αποσειούν τις ευθύνες αποδίδοντας τα αποτελέσματα στην «κακιά ώρα», στο θολωμένο μυαλό, στο κρασί . Για τα 7 θανάσιμα αμαρτήματα¹ όσοι τα έχουν διαπράξει και πιστεύουν σε θεό σε κόλαση στο αιώνιο πυρ και αλλά φρικιαστικά. Αν δεν τους συγχωρεθούν ξέρουν να βρουν το διάβολο τους, που είναι ήδη εξουσιοδοτημένος.

¹ Η απλοποιημένη ορθογραφία απαιτεί γραφή με ένα ν στις ξενόγλωσσες λέξεις. Πβλ. Γιάννης Κορδάτος, Γιάννης Βαρουφάκης.

Ποιοι χορηγούν συγγνώμη;

Για τα μικροπράματα οι παθόντες. Για τα αμαρτήματα οι παπάδες. Το εφετείο είναι ο Θεός. Και πάλι ο θεός δεν δρα αυτεπαγγέλτως. Απαιτείται να του το ζητήσουμε, και να παρακαλέσαμε παλαιότερα δε και να πληρώσουμε (για τα συγχωροχάρτια βλέπε παρακάτω).

Οι παρακλήσεις ανήκουν στο τυπικό της θρησκείας και έχουν γραφεί αρκετές εκατοντάδες προς τον θεό, το κοινό συγγενολό και σε άγιους και αγγέλους.

Οι παραδοξότητα των παρακλήσεων είναι ότι απευθύνονται στον θεό που κατά την παράδοση δεν είναι κουφός, είναι αγαθός, φιλάνθρωπος και ελεήμων αλλά και παντογνώστης.

Προϋποθέσεις

Μετάνοια

Η αίτηση συγγνώμης από το θεό για τα αμαρτήματα μας προϋποθέτει ότι έχουμε μετανόηση για αυτά. Αυτό είναι σωστό αλλά δεν αρκεί. Πρέπει να έχουμε εξομολογηθεί. Το μυστήριο της εξομολόγησης γίνεται με μεσάζοντες. Ο πιστός αποτείνει ευχές, ευχαριστίες και παρακλήσεις στο θεό αλλά δεν συνομιλεί μαζί του όπως κάνουν οι παπάδες ανά τους αιώνες σε όλες τις θρησκείες.

Η μετάνοια είναι συνυφασμένη με την ταπείνωση. Τόσο πολύ μάλιστα που συνηθέστερη εκδήλωση ταπείνωσης, η γονυκλισία, λέγεται μετάνοια. Η μετάνοια πρέπει να είναι **ειλικρινής** και **έμπρακτος**. Πχ. δεν μπορείς να σφάζεις άμαχους και μετά να ζητάς συγγνώμη (κουβέντα να γίνεται) και να μην πληρώνεις πολεμικές αποζημιώσεις.

Αυτονοητο είναι ότι αυτός που μετανοεί για το σφάλμα του, υποσχεται εμμέσως να μην το επαναλάβει.

Αυτός που δεν μετανοιώνει για κάτι ου έκανε λέγεται **αμετανοητος** και αν το ξανακάνει λέγεται **υπότροπος**.

Ο υπότροπος θεωρείται ανόητος από αρχαιοτάτων χρόνων . πβλ. «**Τό δίς έξαμαρτείν ούκ άνδρός σοφοϋ**» .

Η **γονυκλισία** η **γονάτισμα** είναι μια ενεργεία που δείχνει ιεραρχικό ή θρησκευτικό σεβασμό ή μετάνοια.

Έτσι η γονυκλισία η ίδια λέγεται και **μετάνοια**. Αποτελεί τότε θρησκευτικό **επιτίμιο**. Ο εξομολογούμενος ελάμβανε ως ποινή από τον πνευματικό να κάνει 300 μετάνοιες. Αν ο πνευματικός ελάμβανε φακελάκι τότε εξέδιδε εγγραφή απόδειξη (συγχωροχάρτι) και ο εξομολογούμενος έφευγε καμαρωτός με τη μέση και τα γόνατα του σε άριστη κατάσταση.

Οι Βυζαντινοί κυρίως γονάτιζαν με το τίποτε ενώπιον οίουδήποτε ανώτερου τους. Ο Βυζάντινοι συγγραφείς μιλούν για **στρωτές μετάνοιες**.

πβ γαμοτραγουδο 18

Δες επίσης το [Υπογλώσσιο #81 Υψος](#)

Και το τραγούδι του Αλέκου Σακελλάριου

Συγγνώμη σου ζητώ, **συγχώρεσέ** με

μετάνιωσα πικρά , τ' ομολογώ

σαν πρώτα τώρα πάλι αγκάλιασέ με

το ξέρω ότι **έφταιξα** εγώ

Αλλά και το « Δε μετανιώνω» Ανδρέα Μικρούτσικου

Δε μετανιώνω
που αγάπησα εσένα μόνο
δε μετανιώνω
που μόνο εσένα αγαπώ

Χρονικά περιθώρια της αίτησης συγγνώμης

Συνήθως ζητάμε αμέσως συγγνώμη αν πατήσουμε κάποιον κατά λάθος, αν κάνουμε λάθος στο τηλέφωνο κλπ. Αν είμαστε πολιτικά πρόσωπα (συνήθως έχουν ευαισθησία υποπόταμου) ζητάμε συγγνώμη μετά την παραγραφή του εγκλήματος, έτι δε συνηθέστερον κάνουμε την πάπια.

Οι μεγάλες συγγνώμες δεν ζητούνται ποτέ αμέσως. Ο πάπας προ ετών ζήτησε συγγνώμη για τις σταυροφορίες. Ο Μανώλης Γλέζος μόλις τόλμησε να ξεστομίσει μια συγγνώμη, κατόπιν εορτής, για τις παραπλανήσεις του κόμματος του και πέρασε όλοι μονοί-διπλοί να τον φάνε.

Απόδειξη

Η στάση του βλαπτόμενου δείχνει την παροχή της συγγνώμης. Πολλές φορές διαβεβαιώνεται ρητώς και με φράσεις όπως: «παρακαλώ», «δεν πειράζει», «καλά μωρέ», «εντάξει» κλπ.

Η άνωθεν συγγνώμη επ' αμοιβή, χορηγείται εγγράφως με το [συγχωροχάρτι](#). Βέβαια από αυτή τη φάμπρικα ουδεμία εργασία εξέρχεται ανεξόφλητος. Ουδέποτε δόθηκε συγχωροχάρτι με δόσεις ούτε καν με πιστωτική κάρτα.

Υποδείγματα αιτήσεων

Παρντόν!

Από το γαλλικό pardon

Γιά παρντόν

Το για : άκλιτο μόριο επίτασης πχ.για κάνε στην άκρη, για φαντάσου

Με το παρντόν δηλαδή

Ένιοτε και «μπαρδόν». (αργκο)

Συγγνώμη!

Αντί του «ζητώ συγγνώμη»

Ελεος!

Εξευτελισμένο σημερα επιφωνημα συνωνυμο του «αμαν πιά!», φθάνει, αρκει!

Αρχικά σημαينه: «*ζητώ το ελεος σας, την συγγνωμη σαςμ τον οικτο σας*». Κυριως στο Κυριο απευθυνετο το αιτημα. Ίσως περιπτον αφου ο Κυριος είναι οικτιρμων και ελεημων, μακροθυμος και πολυελεος. Σιγά το πολυελεος αφου αλλου αυτοπροσδιοριζεται ως *αποδιδων αμαρτιας πατερων επι τεκνα εως τριτης και τεταρτης γεννεάς*.

Ημαρτον

Αόριστος β' του αμαρτάνω . Ρητή παραδοχή του σφάλματος και εμμέσως εκδήλωση μετανοίας.

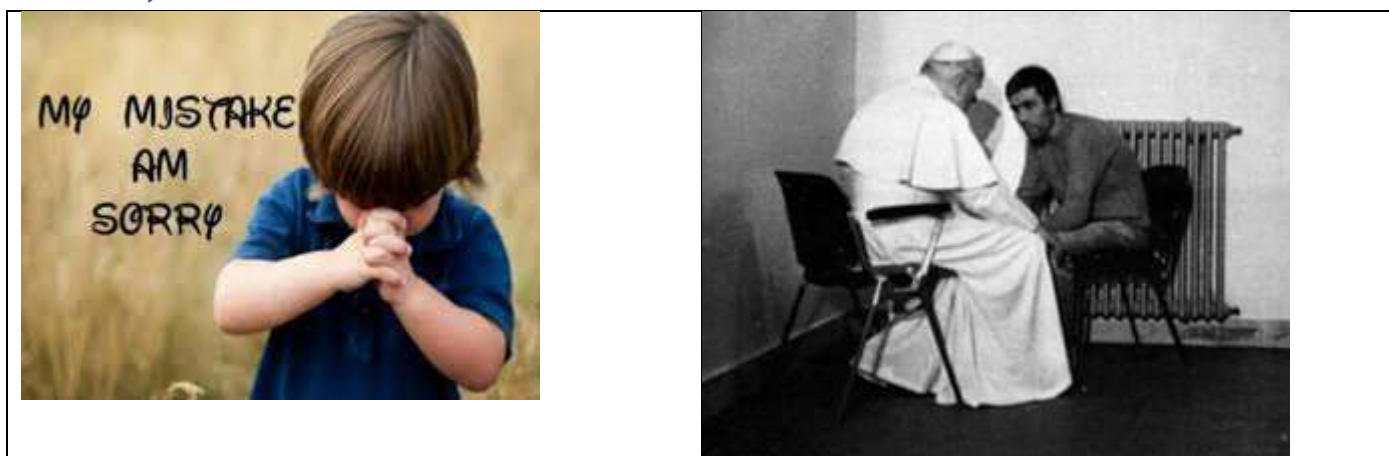
Διάσημος λαλήσας το «ήμαρτον » υπήρξε ο Ιούδας ο Ισκαριώτης: «*ήμαρτον, παραδούς αίμα αθών*» μετανόησε εμπράκτως διότι «*ριψας τα αργύρια εν τω ναω ανεχωρησεν, και απελθων απηγξατο*»

I beg your pardon

Εκλιπαρώ, ζητιανεύω τη συγγνώμη σας

Ετυμολογία

Εικόνες



Φράσεις

Αφέονται σου αι αμαρτίαι

Στα λατινικά
Ego te absolvio

Δικαίωμα να συγχωρεί αμαρτίες έχει μόνον ο θεός. Όσο καλός και να είναι κάποιος εμείς λέμε πάντα «θεός συγχρέσ' τον», αναφερόμενοι σε κάθε πεθαμένο λέμε πχ. ο συχωρεμένος ο Χ. και για κάποιον που πέθανε : Ο Χ συγχρέθηκε χθες το πρωί. Βεβαία το πιθανότερο είναι ότι δεν συγχρέθηκε διότι αν όλοι όσοι πέθαιναν συγχωρούνταν η κόλαση θα έμενε άδεια, οι χιλιάδες διάβολοι θα εγγραφόντουσαν στον ΟΑΕΔ και η στριμώξουρα στον παράδεισο θα ήταν αφόρητη.

Για να επιτευχθεί κάποια οργανωτική αποκέντρωση ο θεός παρεχώρησε το δικαίωμα της αφέσεως των αμαρτιών στον Υιό Του, και εκείνος με τη σειρά Του στους Αποστόλους.

Παρ όλα αυτά εμείς την άφεση την ζητάμε από τον Πατέρα: «*αφες ημιν τα οφειληματα υμων*»

Κύριε ελέησον

Περισσότερο ως δείγμα εκπλήξεως παρά ως αίτηση συγγνώμης

Παροιμίες

Από τον καιρό που βγήκε η συγγνώμη χάθηκε το φιλότιμο.

Να σε κάψω Γιάννη να σ' αλείψω λάδι

Δεν έχει νοημα η επανορθωση. Το σφάλμα δεν επρεπε να γίνει.

Περι συγχωροχαρτίων και άλλων τινών

Από την αρχαιότητα το ρήμα **δεσμεύω** ήταν συνώνυμο του υποχρεώνω. Αυτός που δεσμευόταν έμπαινε κυριολεκτικά στα **δεσμά** μέχρι να ξεπληρώσει το χρέος του.

(πβλ Προμηθεύς δεσμώτης)

Η δέσμευση, η υποχρέωση δημιουργεί **ενοχές**. Αυτός που είναι **ένοχος** και δεν εκπληρώνει την υπόσχεση του αν έχει συνείδηση και φιλότιμο (σήμερα είδη εν ανεπαρκεία) αισθάνεται ότι πρέπει να ζητήσει **συγγνώμη**.

Οι μεγαλύτερες ένοχες δημιουργούνται από το φόβο της αμαρτίας. Οι φιλεύσπλαχνοι παπάδες δημιούργησαν την φάμπρικα με τα **συγχωροχάρτια** για να λυτρώσουν τους αμαρτωλούς από τις ένοχες τους, με το αζημίωτο φυσικά.

Για να λέμε τα σύκα-σύκα η δέσμευση δεν ήταν αρχικά αυτόβουλη. Πειρατές αρπάζανε κάποιον και τον κρατούσαν μέχρι να εισπράξουν τα χρήματα της εξαγοράς του, τα **λύτρα**.

Επέλεγαν κατά κανόνα πλούσιους ή όμορφες γυναίκες. Αυτοί είχαν περισσότερες πιθανότητες να πληρώσουν τα λύτρα. Υπήρχαν δηλαδή ελεύθεροι άνθρωποι διατιθέμενοι να τους **λυτρώσουν**.

Το **λυτρώνω** σήμαινε : καταβάλλω **λύτρα** προκειμένου να απελευθερώσω κάποιον.

Πολλές φορές αυτοί οι κάποιοι δεν ήταν και τόσο διατεθειμένοι να πληρώσουν. πχ. ο σύζυγος για την σύζυγο, θεωρούσε την απαγωγή **απολύτρωση** και δεν πλήρωνε τα λύτρα. Τότε ο πειρατής την εκποιούσε στο σκλαβοπάζαρο στο Τούνεζι στην Μπαρμπαριά (ανοικτό και τα Σαββατοκύριακα) και το εισπραττόμενο τίμημα υποκαθιστούσε τα λύτρα.



ΕΙΚΟΝΑ 2 : Ο Πάπας εκδίδει συγχωροχάρτια τοις μετρητοίς.

Αργότερα το λυτρώνω κατάντησε να έχει μεταφορική σημασία. Ο Χριστός, ήταν ο λυτρωτής των ανθρώπων από τις αμαρτίες. Τα λύτρα ήταν μετρητό παραδάκι, τα σώστρα που καταβάλλονταν στο Ιερατείο. Το ιερατείο (κν. παπαδαριό) εισέπραττε τα λύτρα για λογαριασμό του λυτρωτή και εξέδιδε το σχετικό **συγχωροχάρτι** εις πίστωσιν. Είναι άγνωστο αν οι παρεχόμενες εγγυήσεις ίσχυαν πραγματικά. Κανένας κατεργάρης δεν γύρισε στον πάνω κόσμο να μας πει ότι την γλύτωσε. Ούτε ο Χριστός (ο λυτρωτής) εξέδωσε κανένα αποδεικτικό έγγραφο για τα λύτρα που εισέπραξε και πολύ περισσότερο για το που τα έδωσε. Αυτά πέρασαν στη ζούλα στα φαρδομάκια των παπάδων και πιθανότατα ο Κύριος δεν το πήρε χαμπάρι, αν και παντογνώστης.



ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πωλούνται **συγχωροχάρτια**: Τρέξε κόσμε!

Ο Ε. Ροΐδης περιγράφει με το γνωστό βιτριολικό του χιούμορ την πολιτεία του πάπα Ιωάννη κβ' κατατρίβοντας τον βίον εις αναζήτησιν της φιλοσοφικής λίθου* και τέλος ανευρίσκοντα αυτήν διά της συντάξεως πίνακος, εν ώ εσημειουτο ακριβώς η τιμή της αφέσεως παντός αμαρτήματος, φόνου, κλοπής, βιασμού, φαρμακείας ή άλλου·

*) αλχημιστική μέθοδος κατασκευής χρυσοῦ από μολύβι.



Η **πίστωση** είναι η εμπιστοσύνη που δείχνει ο **δανειστής** στον **δανειζόμενο**. Είναι η **πίστη** δηλαδή ότι τα οφειλόμενα θα εισπραχτούν. Η πίστη όμως είναι **πεποίθηση** που δύσκολα κραταιώνεται. Επικουρικώς **έδεναν** τον δανειζόμενο ή το γιό του ή την γυναίκα του μέχρι ο δανειζόμενος ή εκπρόσωπος του, να επιστρέψει τα δανεισθέντα. Λέμε και σήμερα **τον έχει δεμένο** (μάλιστα και τον έχει δεμένο **χεροπόδαρα**) αλλά εννοούμε τον έχει βάλει να υπογράψει συμβόλαια και να δώσει εγγυήσεις ότι η καταβολή θα γίνει εγκαίρως και με τις δέουσες προσαυξήσεις (τόκους). ΦΡ «**εις πίστωσιν**» χαρακτηρίζει ενεργεία που κραταιώνει την πεποίθηση ότι το οφειλόμενο ποσό θα καταβληθεί.

Το τέτοιο δέσιμο οι πατέρες του δικαίου, οι Ρωμαίοι, το έλεγαν **obligatio** που θα πει δέσμευση (Ob+ligo=δένω, δεσμεύω) Η **λύση**, η **απολύτρωση** λέγοντα ν **solutio** = λύση. Το **ego ti absolvio** των καθολικών παπάδων σημαίνει σε συγχωρώ. Κάτι σαν **το αφήνεται σοι αι αμαρτίαι**. Προνόμιο που έχουν όλοι οι παπάδες κληρονομικῶ διακαιώματι από τους Αποστόλους. Οι Απόστολοι έχουν πάρει την εντολή άνωθεν όπως λέει το κατά Ιωάννην : 'εάν τινών **αφίετε** τας αμαρτίας **αφίενται** αυτοις' (το ακούμε την Κυριακή του Θωμά και μάλιστα σε πολύγλωσση έκδοση για να το εμπεδώσουν και οι παρεπιδημούντες μετανάστες).

Οι λογίων λογίων δεσμεύσεις περιγράφονται και ρυθμίζονται από το **ενοχικό** δίκαιο. **Ένοχος** δεν σημαίνει μόνον τον πιστοποιημένο τελεσίδικα παραβάτη του ποινικού νόμου . Σημαίνει γενικότερα και κυριολεκτικά αυτόν που είναι **μέσα**. Εν+έχω = κρατώ **μέσα**. Μήπως και σήμερα δεν λέμε για τους ένοχους τον έκλεισαν **μέσα** [στην φυλακή] και ο Αστυνόμος δεν απειλεί : θα σε κλείσω **μέσα**;

Έχουμε μπει μέσα λέμε και όταν οι δαπάνες υπερέβησαν τα έσοδα δηλ. είμαστε υποχρεωμένοι αλλά και υπερχρεωμένοι.

Άρα και ο υπόχρεος, ο **obligatus**, ενέχεται (είναι **υπόχρεος**) για την δόση .βλ. [ligo](#) και [lego](#)

Στην ψυχολογία η αίσθηση της υποχρέωσης δημιουργεί **ενοχές** και μιλάμε τότε για **ενοχικό** άτομο, χωρίς να το συνδυάζουμε με το **ενοχικό** δίκαιο.

Οι μεταφορικές εννοούμενες δεσμεύσεις, της μόδας σήμερα, σημαίνουν τις **υποχρεώσεις** και το ρήμα **δεσμεύω** (από τα κυριολεκτικά δεσμά, δεσίματα) σημαίνει **υποχρεώνω** κάποιον.

Μια σημαντική **δέσμευση** (υποχρέωση) ήταν η **μνηστεία** (ο αρραβώνας). Η υποχρέωση που αναλαμβάνεται με την υπόσχεση κάποιου να νυμφευθεί κάποια. Η υπόσχεση στην πρώτη φάση δίνονταν προφορικά (ΦΡ. Δώσανε λόγο, καθένας από τους δύο υποψηφίους ήταν **λογοδοσμένος, λογοδοσμένη**. Δεμένος δηλαδή δια λόγου). Το δέσιμο ήταν πάντοτε συνυφασμένο με την εγγύηση και την υποχρέωση. Το **έδεσε σε ψιλό μαντίλι** = το διασφάλισε το σιγούρεψε.

Σε δεύτερη φάση συντάσσονταν και τα σχετικά έγγραφα, τα προικοσύμφωνα. Όπως η κατασκευή κάθε πράγματος έτσι και η σύνταξη του εγγράφου λέγεται **φτειάξιμο**. (Από το μσν ευθειάζω< ευθύς, όρθιος, καθετος). Λέμε λοιπόν ο Χ με την Ψ "**τα φτειάζανε**" [ενν. τα χαρτιά, τα συμφωνητικά] δηλ **αρραβωνιάστηκαν**.

Στο Κυπριακό ιδίωμα η μνηστευμένη γυναίκα λέγεται **χαρτωμένη**. Το αρραβωνιάζω λέγεται **χαρτώνω ή χαρτολωώ** ^{9453.420 [480]}.

Χαρτωμένος είναι ο «αρραβωνιασμένος» (από το χαρτί του προικοσυμφώνου).

**Ἄππεξωθιόν σου ὀδιάβηκα κειῖδα κερκά κῆ ἄφταιναν,
κῆ ἄκουσα πῶς χαρτώννεσαι καί ἔχω μεάλην ἔννοιαν.**

*Την αγαπῶ χαρτολοῦν κί' ἐμέν παρηγοροῦσιν,
πάλε τα μμάδκια μου δικλοῦν την αγαπῶ να δούσιν.*

Αρμαζω : παντρευομαι.(Κυπρ) μσν. Ορμάζομαι αποτο αρμοζω.

[Κυπριακή Διάλεκτος της Ελληνικής Γλώσσας](#)

Και σε ακριτικό του Διγενή της Κύπρου

**Ἡ πῶρτες ἔν' με τὸ ψηφίν, οἱ τοῖχοι με τὸν τὸρνον
καί ἔς τὰ παναθυροκάμαρα κρέμεται τὸ λοβάριν,
'ποπανωθιόν τοῦ λοβαρκοῦ μίᾳ κόρη ἀγκρισμένη,
ἐπιάσασιν καί ὄωκάν την τοῦ Γιάννη χαρτωμένην.
Κεῖνη τοῦ Γιάννη ἔν' πρέπει, τοῦ Διένν' ἔν' ποῦ πρέπει.**

Στα Φάρασα της Καπαδοκίας αρραβώνιζαν, "**σεμάδευαν**", τα κορίτσια από 12 χρονών. Πιθανόν παλιά να στιγματίζαν την αρραβωνιασμένη στο μέτωπο με ένα σημάδι και έκτοτε την έλεγαν "**σεμαδεμένη**".

[ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΦΑΡΑΣΙΩΤΙΚΟ](#)

Το πράγμα έχει και ανάλογη τελετή, τη μνηστεία, που τώρα πια γίνεται ταυτόχρονα με το γάμο ('**Αρραβωνίζεται** ο δούλος του Θεού Χ την Δούλη του Θεού Ψ, εις το όνομα του πατρός ...). Δηλ. πρώτα δεσμεύεται (αν και ήδη δούλος) και μετά στέφεται. Η τακτική "δυο σε ένα" δεν είναι εφεύρημα των σημερινών σαμπουάν. (πβ. Βάπτιση + Χρίσμα).

Όμως ο **αρραβώνας** γενικά σημαίνει ποσό που καταβάλλεται ως εγγύηση. Ο λήπτης του **αρραβώνα** δικαιούται να τον κρατήσει αν δεν πραγματοποιηθεί το συμφωνηθέν. Αν και ξεκίνησε από τα ελληνικά, σήμερα λέγεται με το Λατίνο -ιταλικό του όνομα **καπάρο**. (Λατ. **Arra** = αρραβών)

caparra από το Λατινικό **CAPERRE** παίρνω και **ARRA** Μτφ. δέσμευση, υποχρέωση σαν απόδειξη ασφάλειας ότι το συμφωνηθέν θα δοθεί, ότι η συμφωνία θα τηρηθεί.
μσν και συγχρ. **καπάρο**.

Η δέσμευση δημιουργεί ένα **δεσμό** (ΜΤΦ. μια έννομη σχέση). Έτσι μια σοβαρή **σχέση** ερωτικού και συναισθηματικού χαρακτήρα λέγεται **δεσμός**.

ΦΡ. Είχα κάποτε ένα **δεσμό** με μια συνάδελφο ...

Ο **δεσμός** γίνεται βέβαια με σχοινιά ή αλυσίδες, πολύ συχνά λέμε ενώθηκαν με **τα δεσμά του γάμου**. Ας μην ξεχνάμε πως λεγονται **συζυγοι** από το ρημα **ζευγνυμι** (σημερα **ζευω**) που σημαίνει δένω μαζί δυο ζώα.

Ο δεσμός στα Λατινικά και ιταλικά λέγεται **legame**, από το Λατινικό **ligo** = δένω, συνδέω, αρμώζω. Από εδώ και τα *liga* (πβλ *Europa leage*), *collegio*, *legione*, *collega*, *logia*, *lotto*

legàre = *lat. LIGARE* che cfr. col *gr. LYGÈIN* o *LYGÒEIN* *piegare, annodare, lỳgos vimine*, dalla stessa radice del *scr ling-âmi piego, â-ling-â-mi abbraccio* d'onde l'*ant. slav. loza* per **logia trabcio, boem. loza vite, polac. loza scudiscio lit. lauzas ramo, lugnas pieghevole*, (v *Obliquo* cfr. *Littore, Lotta*).

Stringer con fune, catena, vinco o altra sorta di legame: opposto a Sciogliere.

« Legarsela al dito » vale Tenere bene a mente qualche torto ricevuto, dall'usc che hanno alcuni di legarsi al dito un filo o nastro, come ricordo di cosa da fare, dire ecc.

Deriv. *Léga*; *Legàccio*; *Legàme* (*lat. ligàmen*) *Legaménto* (*lat. ligamèntum*); *Legatóre-tríce*, *Legatúra*. Comp. *Alleàre* = *Allegàre*; *Collegàre* *Obbligàre*; *Rilegàre*. Cfr. *Gomena*.

[VELI Vocabolario Etimologico della Lingua Italiana - Ottorino Pianigiani.](#)

Παρατίθεται αυτούσιο το λήμμα για να δείτε και καμία γκόμενα στο κάτω-κάτω της γραφής

Legame < λατ. **ligamen** = δεσμός.

Γ' αυτό και λέγανε οι παλαιοί για τον φίλο της κόρης τους "**ο λεγάμενος**" (όχι από το ελλ. λέγω = αυτός για τον όποιο μιλούμε, αλλά ο λατινικός **δεσμός**). Ο λεγάμενος ήταν ο δεσμευμένος, ο "**δέσμιος**", ο **γκόμενος** (ο επίσημος ερωμένος). Σήμερα το "επίσημος" πήγε περίπατο, γκόμενος λέγεται και ο ημιεπίσημος, ο περιστασιακός και ακόμη και ο υποψήφιος ερωμένος. ΦΡ. "**είναι ωραίος γκόμενος**"

Από το **legamina** προήρθε η **γούμενα** (το "le " το πέρασαν για άρθρο και το κόψανε) η **γουμενα** είναι το σχοινί, το **παλαμάρι** του πλοίου, ο **δεσμός** του πλοίου με τη στεριά. Γενικά ο δεσμός και **γκόμενα** η ερωμένη.

Σκέπτομαι και μια άλλη ερμηνεία, πιο Ελληνική: Τα [ηγούμενα](#) [**πείσματα** = σχοινιά*]. Δηλαδή τα σχοινιά που προηγούνται του πλοίου κατά το πρύμνισμα, τα λεγόμενα και **πρυμνήσια** και **πρυμάτσες**^[1], ουσιαστικοποιήθηκαν σε **ηγούμενα**. Το ηγούμενα αργότερα το αντιλήφθησαν ως θηλυκό: 'η γούμενα' και από τους Έλληνες το υιοθέτησαν και οι Ιταλοί αφού ταίριαζε και με το *legame*.

Τα **ηγούμενα πείσματα** είναι μια διατύπωση του Σαράφη ⁹²⁹⁰

Στην επίσημη ορολογία του Πολεμικού Ναυτικού λεγονται **αγόμενα** (επειδή άγονται : **τραβιώνται**) που και αυτό ευκολα μπορεί να γίνει τα αγόμενα> τ'αγόμενα > τα γόμενα>η γόμενα > η γούμενα> It. Gomena>γκόμενα (αντιδάνειον)

*261.765

***πείσμα**], -ατός, το (από το πείθω)· το καλώδιον (χοντρό σχοινί), με το οποίο ή πρύμνη των πλοίων προσεδένετο στην ξηρά || γενικώς, κάλως, καλώδιον, «παλαμάρι, карабόσκοινο».— Μτφ Αυτό στο οποίο, δυνατόν κάποιος να έχει εμπιστοσύνη, το αντικείμενο εμπιστοσύνης. || Μτφ. Η ιδιότητα του σχοινοῦ ή επίμονη, η εμμονή, πεισμονή, το αμετακίνητο.

Φράσεις

Παραθέτω φράσεις που συσχετίζουν την γούμενα (σχοινί) με τη γκόμενα (ερωμένη)

Χάριν αστειότητος μπορούμε να συγκρίνουμε δυο φράσεις :

Οι γκόμενες κάνουν πείσματα (οι ερωμένες επιμένουν/έχουν εμμονές)

με το **Οι γούμενες είναι πείσματα** (είναι σχοινιά)

Έπιασε μια γκόμενα

Τραβάει πολλές γκόμενες

Αυτή είναι πολύ γκόμενα, σε τραβάει βρε αδελφέ μου! δηλ ελκυστική (και οι δυο λέξεις τραβώ και ελκύω σχετίζονται με το σχοινί)

Πβλ. Επιβεβαιώνει τη σχέση με το άγομαι = τραβιέμαι μια φράση που λέμε και σήμερα "**αυτή [η γκόμενα] τραβιέται με τον Αρη**".(καλομελέτα και έρχεται).

Το [πάκτον](#) (βλ. λεξη στο βυζαντινο λεξικο) είναι η σύμβαση, ένα είδος δέσμευσης,

πακτώω, (πακτός) δένω, κλεινω, ασφαλιζω,

Πακτώσαι : Αργυλοχος.187;

δῶμα πάκτου : κλειδωσε το σπιτι,

Σοφοκλέους Αιας.579;

μοχλοῖς καὶ κλήθροισι τὰ προπύλαια πακτοῦν.

Αριστοφάνης Λυσιστράτη. 265.

Η λέξη επέστρεψε ως αντιδάνειο κατά τους βυζαντινους χρονους από τά λατινικά

Πάκτον< Λατ. **Pactum** = το συμφωνηθέν (πβλ οι συμφωνίες πρέπει να τηρούνται = **pacta sunt servanda**).

499.411

πακτεύω : συνάπτω σύμφωνο (pactum), ἔρχομαι σὲ συμφωνία, εἰδ. ἐκμισθώνω (paciscor) Γ, 8, 1 — **πάκτων** = μίσθωμα (pensio), αὐτ. / συμφωνία, ἕρος, αἵρεση, «τρόπος» (σὲ δωρεά, ΑΚ 503) Γ, 2, 3.

Πρβλ. το ακαταλαβίστικο νομικό κείμενο

Ἐάν εἷς τῶν δύο ῥέων στιπουλάνδων ἢ τῶν δύο κοινωνῶν ἀργενταρίων ποιήσῃ **πάκτων**, οὐ βλάπτει τὸν ἕτερον, εἰ καὶ καταβολῆς ἐστὶ δεκτικός· οὔτε γὰρ νοβατεύειν δύναται.

Θυμίζει λίγο την σημερινή διάλεκτο της πληροφορικής.

Εδώ 5 λέξεις είναι λατινικές και γραμμένες στα φραγκοχιώτικα.

Γλωσσάριο

Ρέων:μερών **reus**: μέρος σε μια συμβαση, νομικη δεσμευση

Στιπουλάνδων: συμβαλλομενων **stipulatus** από το ρημα **stipulor** ,

Αργεντάριος: αγρουραμοιβός **argentarius** από το **argentum**: άργυρος.

Πάκτων: από το pactum βλ.λ. [πάκτων](#)

Νοβατεύω: ανανεώνω: **novatio** από το **novus**: νεος

obligatio

obligatio, dniSy f. (obligo),

Obligatio est vinculum juris quo necessitate adstringimur alicujus rei solvendae, id est, faciendae vel prestandae.-

Η νομικώς εννοούμενη **obligatio** ονομάζεται **ενοχή**. Το δίκαιο που διέπει τις ενοχές καλείται ενοχικόν δίκαιον.

Ετυμολογείται από το **εν** και **έχω** : έχω κάποιον μέσα επομένως δεσμεύω.

Πλ. Τη φράση « **μπήκαμε μέσα**» δηλ έχουμε πολλές υποχρεώσεις, ενοχές.

Η ενοχή (obligatio) είναι νόμικος δεσμός (υποχρεωση). Για να λύθει (solutio) , να απαλλαγούμε από την δέσμευση, πρέπει να πράξουμε ή να παραλείψουμε κάτι.

Ο ένοχος είναι ο υποκείμενος σε ποινή του ποινικού δικαίου.

Η αστική ενοχή (η υποχρεωση) υποκεται και αυτή σε συγγνωμη. Ο υποχρεως οφειλετης μπορεί να ζητησει συγγνωμη ως εξης : «σorrυ αλλα δεν εχω χρηματα να σας εξοφλήσω». Ο διακαιούχος Δανειστής τότε δικαιουται να **κουρεψει** το χρεος. Η σημερινη επικαιροτητα είναι παγκοινωσ γνωστη και γι αυτό δεν επεκτεινομαι

Η φράση κλειδι που εξηγει την χορηγηση συγγνώμης δια του **κουρεματος** του χρέους είναι η παροιμία

Πιασ' τ' αβγό και κουρεψ' το.

Και του Λουκιανού «**ουκ αν λαβοις παρα του μη εχοντος**».

Η ποινική ενοχή δηλαδή η διαπίστωση του δικαστηρίου πως ο κατηγορούμενος είναι δράστης αξιόποινου πράξεως υπόκειται και αυτή σε συγγνώμη από πλευράς του κράτους. Τέτοια ειδή συγγνώμης είναι η αμνήστευα και η απονομή χάριτος. Ένα ιδιότυπο σύστημα χορήγησης συγγνώμης είναι η παραγραφή.